

Communicatie-strategie PFAS-vliegekamp Valkenburg

Wat is er aan de hand?

Voormalig vliegekamp Valkenburg is een gebied met defensiehistorie. Het vliegekamp is al jaren niet meer in gebruik door Defensie. In de defensietijd zijn op het terrein PFAS-verontreinigingen ontstaan tijdens blusoefeningen op het terrein met blusschuim dat toen nog PFOS bevatte. Deze plekken zijn bij eerder onderzoek in kaart gebracht. Het voormalig Vliegekamp heeft een nieuwe bestemming gekregen en maakt onderdeel uit van gebiedsontwikkeling Valkenhorst.

Melding verhoogde PFAS-meting in oppervlaktewater

Bij periodieke metingen door het hoogheemraadschap Rijnland zijn in 2024 bij gemaal Valkenburg verhoogde PFAS-waarden gevonden in het oppervlaktewater. Deze verhoogde waarden worden door het RVB en HH Rijnland gelinkt aan de PFAS-spots op het vliegekamp.

Naar aanleiding van dit signaal is nader onderzoek gedaan en werkt een team van het RVB samen met betrokken overheden aan een **monitoring- en saneringplan**. Het is niet wenselijk dat de op het vliegekamp aanwezige PFAS zich verder verspreid via het watersysteem. De gemeente neemt initiatief om de bevoegde gezagen aan tafel te krijgen om zo een goed beeld van het probleem, de urgentie en de gewenste oplossing te krijgen.

Bewonersvragen

Daarnaast zijn naar aanleiding van berichten in de media over PFAS- besmettingen door gebruik blusschuim op militaire vliegvelden door een bezorgde bewoner vragen gesteld over mogelijke PFAS-vervuiling op en rond het vliegekamp en het effect op het Valkenburgse meer.

De beantwoording van deze bewonersvragen en de door Rijnland geconstateerde verhoogde waarden zijn aanleiding om de gemeenteraad en betrokken doelgroepen te informeren over de PFAS-situatie op het vliegekamp.

Communicatiedoelen

Informer en duiden- procesinformatie- rolverdeling betrokken partijen- wat is er aan de hand? Wat betekent dit voor u? Waar vindt u welke informatie?

In perspectief plaatsen: deze stof vind je overal/we weten inmiddels dat het niet goed is/ we volgen landelijk beleid/ effect op mens/dier/natuur.

Draagvlak voor genomen maatregelen- wat we weten delen we, we vinden deze situatie onwenselijk- deze beheersmaatregelen zijn genomen- zo werken betrokken partijen aan oplossing.

Handelingsperspectief geven - Zijn er zaken die u kunt doen of laten?

Kernboodschap

De waterschappen meten op verschillende plekken in heel Nederland de kwaliteit van het oppervlaktewater.

RVB heeft in 2015 onderzoek laten doen naar mogelijke PFAS-verontreiniging. Bij dit onderzoek zijn PFAS-spots aangetroffen die te linken zijn aan gebruik blusschuim.

In 2015 heeft Rijnland een verhoogde PFOS-concentratie in het oppervlaktewater aangetroffen bij het gemaal. In 2024 heeft het hoogheemraadschap opnieuw metingen gedaan en geconstateerd dat deze nog steeds verhoogd is.

De eigenaar van het vliegveld, het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), heeft naar aanleiding van het signaal van HHR verder onderzoek gedaan. Ook hieruit blijken de PFAS-waarden verhoogd. Het RVB werkt samen met andere overheden aan een plan om deze waarden in de gaten te kunnen houden en indien nodig beheersmaatregelen te nemen.

Historie

[Tijdlĳn PFAS Vliegveld inclusief reactie ODWH, RVB, HHR.docx](#)

Toen vliegveld Valkenburg nog in gebruik was als militair vliegveld zijn er regelmatig oefeningen met blusschuim gehouden. In dit blusschuim zat veel PFOS. Ook andere (oude) vliegvelden van Defensie hebben hier mee te maken. In 2014 heeft het RVB al gezien dat er op twee plekken op het voormalige vliegveld verhoogde PFAS-waarden zijn. Zodra de bouw op Valkenhorst gaat beginnen worden deze plekken opgeruimd.

In juni 2024 meldde het hoogheemraadschap Rijnland aan de gemeente Katwijk dat er in een watergang bij het voormalige vliegveld verhoogde waarden in het oppervlaktewater is gemeten.

De waarden waren niet zo hoog dat er nu direct gevaar is voor de gezondheid van mensen, vee en huisdieren. In het Valkenburgse Meer voldeed deze zomer de PFAS-metingen aan de advieswaarde van het RIVM en was de zwemwaterkwaliteit goed. We willen ervoor zorgen dat het PFAS niet verder in het oppervlaktewater terecht komt.

Voor de gemeente Katwijk staat uw gezondheid en een veilige leefomgeving voor voorop. We hebben vertrouwen in de afgesproken aanpak die we samen met alle betrokken partijen hebben afgesproken. We vinden het belangrijk dat u weet wat er aan de hand is en houden u natuurlijk op de hoogte van de resultaten van de metingen en de voortgang bij de aanpak van het probleem. U kunt altijd contact met ons opnemen als u nog vragen hebt.

Rolverdeling

Rol gemeente

- Verantwoordelijk voor veilige leefomgeving, milieu en volksgezondheid
- Betrouwbaar openbaar bestuur: transparant, open, handelen vanuit belang inwoners
- Toezicht op bodem- en grondwaterkwaliteit
- Vergunningverlening en handhaving
- Borgen veilig wonen op Valkenhorst
- Aanjager woningbouw op Valkenhorst: vertrouwen veilig prettig wonen op deze locatie.

Betrokken partijen

Partij	Rol/belang
RVB	Grondeigenaar-verantwoordelijk voor sanering en opleveren schone grond- borgen vertrouwen in veilig wonen in Valkenhorst- verantwoordelijk voor sanering PFAS-spots op terrein, informeren gebruikers vliegveld
Omgevingsdienst	Toezichthouder namens gemeente bodemkwaliteit-toezicht op bodemkwaliteit, toetsing en handhaving beheersmaatregelen
HH Rijnland	Kwaliteit oppervlaktewater monitoren- heeft overschrijding geconstateerd – wil dat er actie wordt ondernomen om verontreiniging water te voorkomen- toetsing en handhaving beheersmaatregelen. Duiding meetresultaten.
Provincie Zuid-Holland	Gezonde veilige leefomgeving
Dunea	Drinkwaterbedrijf met waterwinningsgebied Valkenburgse Meer- monitoring drinkwaterkwaliteit
BPD	Koper grond- ontwikkelpartner RVB-gemeente. Beperken consequenties voor ontwikkeling- vertrouwen kopers woningen behouden- meewerken aan beheersmaatregelen voor zover dit hun grond betreft.

Doelgroepen

Stakeholder	Rol/belang
Gemeenteraad	Rol volksvertegenwoordiging pakken- volksgezondheid, vertrouwen in aanpak
Inwoners Katwijk	Volksgezondheid, zorgen over natuur en milieu, vertrouwen in aanpak, potentiële bewoners Valkenhorst
Buurgemeenten Wassenaar/Leiden	Volksgezondheid, vertrouwen in aanpak,
Bewoners/ondernemers in gebied	Volksgezondheid- vertrouwen in aanpak
Drinkwaterklanten Dunea	Volksgezondheid, vertrouwen in drinkwater, op zoek naar nieuwe bronnendrinkwater in Wassenaarse Wetering

Grondeigenaren in gebied	Volksgezondheid, vertrouwen in aanpak, mogelijke effecten PFAS op volksgezondheid, dierenwelzijn ander effecten
Ondernemers Valkenburgse Meer	Vertrouwen in waterkwaliteit, schade door minder klanten/bezoekers
Recreanten Valkenburgse Meer	Veilig zwemwater, effecten op gezondheid
Volkstuinen/boeren	Voedselveiligheid, gezondheid, gezondheid dieren
Wijkraad/wijkregisseur	Volksgezondheid- vertrouwen in gemeente en aanpak, moeten rol richting inwoners kunnen nemen
KSV	Criticaster gemeente inzake Beaumix-
Pers	Lokaal en mogelijk landelijk. Frame: lokaal zorgen over PFAS en landelijk: PFAS op defensie terreinen

Middelenmix

We stellen onderstaande communicatie-aanpak voor waarbij we rekening met houden met communicatiebehoefte omgeving. Startpunt voor bewonerscommunicatie is het informeren van de pers en een landingspagina op de website met nieuwsbericht, tijdlijn en Q&A-s. Op basis van vragen en zorgen in de omgeving en het verdere vervolg zetten we aanvullende communicatiemiddelen in.

Stakeholder	Middel
Gemeenteraad	Raadsbrief- mogelijk aangevuld met informatiesessie met betrokken partners om raad bij te praten over resultaten van de eerder milieukundige onderzoeken de resultaten van de monitoring van het Hoogheemraadschap en de monitoringaanpak van HHR en saneringsaanpak van RVB en de rol van de gemeente hierin
Inwoners Katwijk	Via media (persgesprek)- gemeentelijke website q&a's, link naar informatie betrokken partijen-webcare- briefing KCC, wijkregisseur
Bewoners/ondernemers/ Verenigingen in gebied	Persoonlijk contact opnemen direct betrokken stakeholders- informatiebrief
Grondeigenaren in gebied	Persoonlijk contact opnemen direct betrokken stakeholders- informatiebrief
Ondernemers Valkenburgse Meer	Actief benaderen vanuit GOV & aanvullende informatiebrief
Recreanten Valkenburgse Meer	Website doorlinken naar zwemwaterinfo Rijnland
Volkstuinen/boeren	Actief benaderen vanuit GOV & aanvullende brief
Pers	Persgesprek- persbericht
Wijkraad Valkenburg	Mail raadsbrief -toelichting tijdens regulier overleg
KSV	Bijpraten in aanwezigheid wethouders

Planning

Inmiddels zijn door een bewoner vragen gesteld over PFAS op het voormalige vliegveld en de effecten op het oppervlaktewater. Hiermee is duidelijk dat er in de omgeving vragen en zorgen leven en we onze doelgroepen moeten informeren. Als start moet de gemeenteraad geïnformeerd worden met een raadsbrief. De eerste gelegenheid om deze brief voor te leggen aan het college na het reces is op **x januari 2025**. Na het informeren van de gemeenteraad stellen we de volgende planning voor:

Raadsbrief voor akkoord in college

Raad ontvangt raadsinformatiebrief

Beantwoording bewonersvragen

Informeren wijkraad Valkenburg, stakeholders in gebied, bijpraten KSV

Uitlopen brieven in gebied- belangrijke stakeholders bellen

Raadsbrief openbaar- toelichting tijdens persgesprek (Jacco/Gerard)

Na persgesprek versturen we persbericht

Website gemeente live: met procesinformatie, Q&A's, kaartmateriaal, links naar info Rijnland, RVB, Omgevingsdienst, RIVM, GGD

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Toelichting rollen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Bij deze vlakken is in sommige gevallen ingevuld welke rol wordt vervuld door het betreffende gegeven. Het cijfer dat hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende rol in onderstaand overzicht.

15 Medewerker gemeente